

Projekt

z dnia 17 listopada 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY CZERWONAK**

z dnia 15 listopada 2021 r.

**w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Czerwonak "Nasza Rodzina" na lata
2022-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 oraz z 2021 r. poz. 159 i 1006) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Czerwonak "Nasza Rodzina" na lata 2022-2024, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czerwonak.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Czerwonak
z dnia 15 listopada 2021 r.

GMINNY PROGRAM

WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE CZERWONAK

„NASZA RODZINA”

NA LATA 2022 - 2024

Gminny Program wspierania rodziny „Nasza Rodzina” na lata 2022 - 2024

I.	UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	3
II.	PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	3
III.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	4
	Położenie gminy	4
	Sytuacja demograficzna	5
	Rynek pracy.....	5
	Oświata.....	6
	Kultura, Sport i Rekreacja	6
IV.	ZASOBY INSTYTUCJONALNE	7
V.	EWALUACJA PROGRAMU NASZA RODZINA 2019 - 2021	9
	Problemy opiekuńczo-wychowawcze wśród mieszkańców Gminy Czerwonak.....	9
	Problem przemocy wśród mieszkańców Gminy Czerwonak	12
	Problem alkoholowy wśród mieszkańców Gminy Czerwonak	17
VI.	ANALIZA SWOT	19
VII.	DIAGNOZA POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA RZECZ WSPIERANIA RODZINY.	22
VIII.	CELE I ADRESACI PROGRAMU	23
IX.	HARMONOGRAM	28
X.	FINANSOWANIE	32
XI.	MONITORING	32

I. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w centrum zainteresowania stawia dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności. Jasno określa również, zadania i kompetencje jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej: pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Pracę z rodziną i na jej rzecz wykonuje między innymi asystent rodziny, specjaliści, terapeuci. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zaś, to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje gminę do opracowania i realizacji; 3 letniego, gminnego programu wspierania rodziny. Głównym założeniem tego dokumentu jest zaplanowanie systemowych, kompleksowych i interdyscyplinarnych zadań, które realizowane będą przez instytucje i organizacje powołane do pracy na rzecz rodzin w Gminie Czerwonak. Osiągnięcie tego celu posłuży do poprawy funkcjonowania rodzin, w szczególności rodzin, przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Zgodnie z cytowaną ustawą pomoc na rzecz dzieci, rodzin, a w szczególności przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze winna mieć charakter interdyscyplinarny i profesjonalny, a cechą charakterystyczną działań pomocowych podejście oparte na współpracy różnych specjalistów, zarówno w zakresie wymiany informacji, doświadczeń, jak i w zakresie podejmowania decyzji.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Czerwonak na lata 2021 - 2023 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. poz. 483, z 2001 r. poz. 319, z 2006 r. poz. 1471 oraz z 2009 r. poz. 946),
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 oraz z 2021 r. poz. 159 i 1006),
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803),
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- Ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 oraz z 2021 r. poz. 1162),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),

- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- Ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162 i 1379),
- Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877, 1162 i 1379),
- Ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2021 r. poz. 1038, 1243 i 1535),
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak na 2021 rok,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czerwonak na lata 2021- 2024,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2023 w Gminie Czerwonak,
- Gminny Program Promocji Zdrowia „Zdrowa Gmina Czerwonak” na lata 2021-2025.

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Położenie gminy

Gmina Czerwonak położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Poznania. Graniczy z Murowaną Gośliną, z gminami Pobiedziska i Swarzędz oraz gminą Suchy Las i miastem Poznań.

Czerwonak jest gminą bardzo dobrze skomunikowaną, przebiega przez nią droga wojewódzka nr 196 oraz linia kolejowa Poznań – Gołańcz.

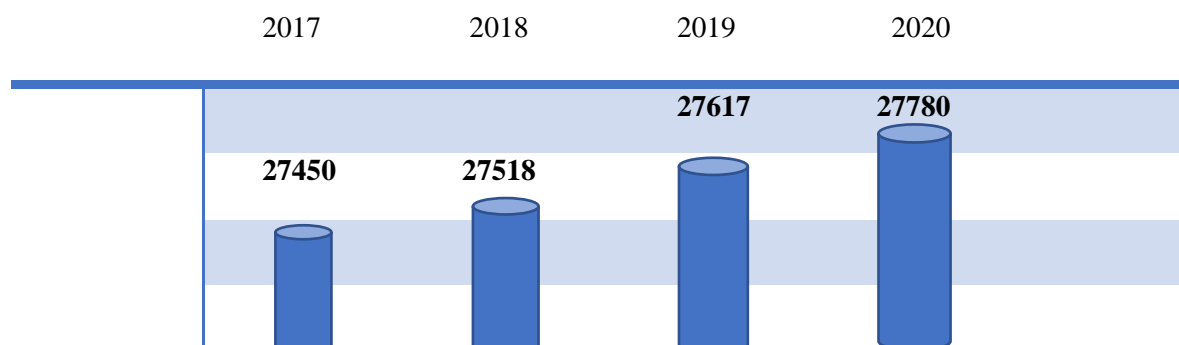
Na terenie gminy (82,2 km kw., z czego 30% zajmuje Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka) znajduje się 17 wsi i trzy osiedla, co czyni ją najgęściej zaludnioną gminą wiejską w całej wielkopolsce. Grunty orne zajmują 3,1 tys. ha, sady 58 ha, łąki i pastwiska 414 ha, lasy 3,2 tys. ha, wody 153 ha.

Sytuacja demograficzna

Gmina Czerwonak liczy 27780 mieszkańców (stan na 31.12.2020 r. według danych Głównego Urzędu Statystycznego), z czego 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. W latach 2002 – 2020 liczba mieszkańców wzrosła o 25,6%, średni wiek mieszkańców wynosi 39,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Czerwonak w latach 2017 – 2020.

Gmina Czerwonak ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 51¹. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 1,85 na 1000 mieszkańców Gminy Czerwonak. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,48 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Rynek pracy

Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2017 – 2019 uległy zmniejszeniu. W 2017 r. liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców wynosiła 268, w 2018 – 279, 2019 – 283. W tym samym okresie udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym procentowo wynosił: w 2017 – 1,3%, 2018 – 1,0%, w 2019 – 0,9%.

Wpływ na bardzo niskie bezrobocie w Gminie Czerwonak wynoszące w 2020 r. 1,8% ma sąsiedztwo miasta Poznania, gdzie rynek pracy oferuje duże możliwości zarówno w sektorze usługowym jak i produkcyjnym. Również na terenie gminy funkcjonują duże przedsiębiorstwa produkcyjne oferujące pracę dla społeczności lokalnej oraz osób z gmin sąsiednich. Wśród aktywnie zawodowo mieszkańców gminy Czerwonak 6,6% pracuje w sektorze rolniczym, 39,7% w przemyśle i budownictwie, 37,4% w sektorze usługowym oraz 1,2% pracuje w sektorze finansowym (dane GUS).

¹ Przyrost naturalny (Pn) = U (urodzenia) – Z (zgony) na 1000 mieszkańców.

Oświata

Edukacja jest ważnym elementem Programu „Nasza Rodzina”. Na terenie gminy działa dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych. W placówkach tych podejmowane są działania wspierające rodzinę, tj. zajęcia pozalekcyjne o charakterze sportowym, edukacyjnym, wychowawczym.

Na terenie Gminy Czerwonak funkcjonuje:

- 8 żłobków
 - 13 przedszkoli (4 gminne, 3 publiczne, 5 niepubliczne, 1 prywatne)
 - 5 szkół podstawowych.
 - Zespół Szkół z Liceum Ogólnokształcącym i Technikum (technik informatyk, technik logistyk)
- Ponadto na terenie gminy znajduje się Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych w ramach którego funkcjonuje:
- szkoła podstawowa
 - liceum ogólnokształcące
 - branżowa szkoła I stopnia
 - szkoła przysposabiająca do pracy
 - zespół wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

W 2019 r. w szkołach podstawowych uczyło się 2421 uczniów, w placówkach wychowania przedszkolnego 1200, w szkołach ponadpodstawowych 329. Dowóz do szkół zapewniono 70 uczniom z niepełnosprawnością, co jest tendencją wzrostową, w 2019 r. takich uczniów było 60 (dane z Samorządowej Administracji Placówek Oświatowych w Czerwonaku, dalej jako SAPO Czerwonak).

W ramach realizacji uchwalanego corocznie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w miejscowościach Czerwonak, Koziegłowy i Owińska funkcjonują świetlice. W miejscach tych, dzieci i młodzież ma możliwość pod opieką wychowawcy po zajęciach szkolnych skorzystać z pomocy w odrabianiu lekcji, miło spędzić czas z rówieśnikami np. grając w gry planszowe, uczestniczyć w zajęciach sportowych, hobbystycznych i plastycznych. Ważnym elementem działania świetlic są zajęcia (w tym wyjazdowe) profilaktyczne i edukacyjne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi o charakterze socjoterapeutycznym. Corocznie z oferty świetlic korzysta ok. 40 dzieci.

Kultura, Sport i Rekreacja

Gmina Czerwonak posiada liczne obiekty o charakterze kulturalnym i sportowym, a samo położenie gminy sprzyja organizacji i uprawianiu sportu na wolnej przestrzeni. Na terenie gminy funkcjonują następujące obiekty sportowe:

- kompleks wodny – składa się z pełnowymiarowego basenu sportowego, basenu do nauki pływania, basenu rekreacyjnego. W skład kompleksu wchodzi również wodny plac zabaw dla najmłodszych,
- hala sportowa – obiekt o powierzchni 684 mkw. z pełnym wyposażeniem, obok sali dostępna jest również sala fitness,
- Akwen Marina – przystań dla kajaków i łodzi na trasie Wielkiej Pętli Wielkopolski, zajmuje obszar 4,5 ha,
- siłownia – podzielona na trzy obszary tj: strefę ciężarów wolnych, strefę maszyn, strefę cardio,
- skatepark – obiekt położony w miejscowości Koziegłowy, profesjonalna betonowa niecka umożliwia uprawianie sportów rowerowych i wrotkarskich,
- kąpielisko Akwen Tropicana – plaża piaszczysto-trawiasta o powierzchni ponad 1,5 tys. mkw. oraz strefa wodna. Niedaleko znajduje się również boisko do siatkówki oraz wyciąg dla miłośników wakeboardingu,
- nowoczesny kompleks boisk wielofunkcyjnych „Orlik 2012”, 4 obiekty położone w miejscowościach: Czerwonak, Owińska, Koziegłowy. Z obiektów tych korzystają m.in. młodzi piłkarze skupieni w klubach sportowych takich jak „Jurand” Koziegłowy, LKS „Kicin” czy Akademia piłkarska „Błękitni” Owińska.

Gminny Ośrodek Kultury „Sokół”, dalej jako GOK „Sokół”, prowadzi działalność kulturalną obejmującą całą Gminę Czerwonak. Poza prowadzeniem stałych pracowni dla dzieci, młodzieży i dorosłych organizują również konkursy, przeglądy, występy teatralne, akcje artystyczne, koncerty oraz imprezy plenerowe. Ośrodek posiada 4 filie w różnych miejscowościach gminy. W ramach GOK „Sokół” działają trzy kluby seniora oraz kluby dla mieszkańców które spełniają rolę miejsc integracji i zabawy.

Ofertę kulturalną uzupełnia biblioteka gminna w Czerwonaku, która posiada filie w Owińskich, Koziegłowach i Bolechowie. Ciekawą inicjatywą jest pogotowie biblioteczne, dzięki której osoby starsze i niepełnosprawne mogą telefonicznie zamówić książki, które biblioteka dostarcza im do domu. Placówka dysponuje także urządzeniem, które umożliwia korzystanie z cyfrowej książki mówionej przeznaczonej dla osób słabowidzących i niewidomych.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

W Gminie Czerwonak działają służby społeczne oraz liczne organizacje pozarządowe, w miejscowości Koziegłowy, drugiej co do wielkości wsi w Polsce działa Straż Gminna. W Czerwonaku swoje siedziby mają Policja, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w Bolechowie – Osiedle Państwowa Straż Pożarna. Służby działające na terenie gminy wyposażone są w specjalistyczny sprzęt, a stale podnoszone kwalifikacje zawodowe pracującej kadry przyczyniają się do zapewnienia bezpieczeństwa na profesjonalnym poziomie.

Ważną rolę w życiu społecznym gminy odgrywa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, którego działalność jest ważnym ogniwem w pomocy i wsparciu osób, które z różnych przyczyn znalazły

się w trudnych sytuacjach życiowych. Pracownicy Ośrodka w ramach sekcji Pracy Socjalnej, Świadczeń Pomocy Społecznej, Usług Opiekuńczych i Pomocy Instytucjonalnej oraz Wsparcia Rodzin z Dziećmi i Osób Niepełnosprawnych świadczą pomoc dla mieszkańców Gminy Czerwonak zarówno od strony finansowej, jak również pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Bardzo ważną częścią pracy ośrodka są działania na rzecz osób, które potrzebują wzmacniania i podnoszenia kompetencji rodzicielskich oraz wsparcia dzieci i młodzieży w kompensacji ich deficytów edukacyjnych i rozwojowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako realizator projektu pn.: „Poprawa dostępności do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania” zapewnia również bezpłatne wsparcie specjalistów takich jak prawnik, pedagog, psychiatra, psycholog, logopeda, mediator. Duże zainteresowanie tymi usługami wskazuje na to, że pomimo, że nie jest to jedyna możliwość bezpłatnego skorzystania z tego typu wsparcia, to usługi społeczne nadal są bardzo pożądane. W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ośrodek zatrudniał terapeutów, psychologów, organizował warsztaty, szkolenia i konferencję, świadczył usługi dla dzieci np. w zakresie terapii sensorycznej.

Szeroki wachlarz działalności sportowo – kulturalnej uzupełniają licznie działające na terenie gminy stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Młodzież skupiona jest nie tylko we wspomnianych już wcześniej klubach sportowych ale również w prężnie działającym Hufcu ZHP Czerwonak liczącym ponad dwustu harcerzy.

Przy Marinie Czerwonak funkcjonuje Wielkopolska Grupa Sportów Wodnych „KILWATER”, dawcy krwi mają możliwość zrzeszenia się w Klubie Honorowych Dawców Krwi w Czerwonaku.

Na terenie Gminy Czerwonak działa szereg organizacji pozarządowych, poniżej niektóre z nich :

- Stowarzyszenie "Lepsza Gmina Czerwonak",
- Stowarzyszenie Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Kicina i Okolic – „Len”,
- Stowarzyszenie "Twórcze Mamy",
- Związek Dużych Rodzin "Trzy Plus" – Oddział Wielkopolski, Koło Czerwonak,
- Parafialny Zespół "CARITAS"- Koziegłowy,
- Straż Ligi Ochrony Przyrody Grupa w Czerwonaku,
- Fundacja "Leśne Dzikie",
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Owińskich,
- Fundacja „Bez Barrier” Koziegłowy,
- Fundacja "Koralik",
- Stowarzyszenie Integracji "GEM",

- Stowarzyszenie "Społeczna Inicjatywa Lokalna Sąsiedzi".

Ważną rolę w umacnianiu więzi sąsiedzkich i integracji działań lokalnych odgrywają również zarządy osiedli i sołectw, które organizują dla mieszkańców festyny, pikniki, promując wspólne spędzanie wolnego czasu, kultywując przy okazji lokalne obyczaje i tradycje.

V. EWALUACJA PROGRAMU NASZA RODZINA 2019-2021

Problemy opiekuńczo-wychowawcze wśród mieszkańców Gminy Czerwonak

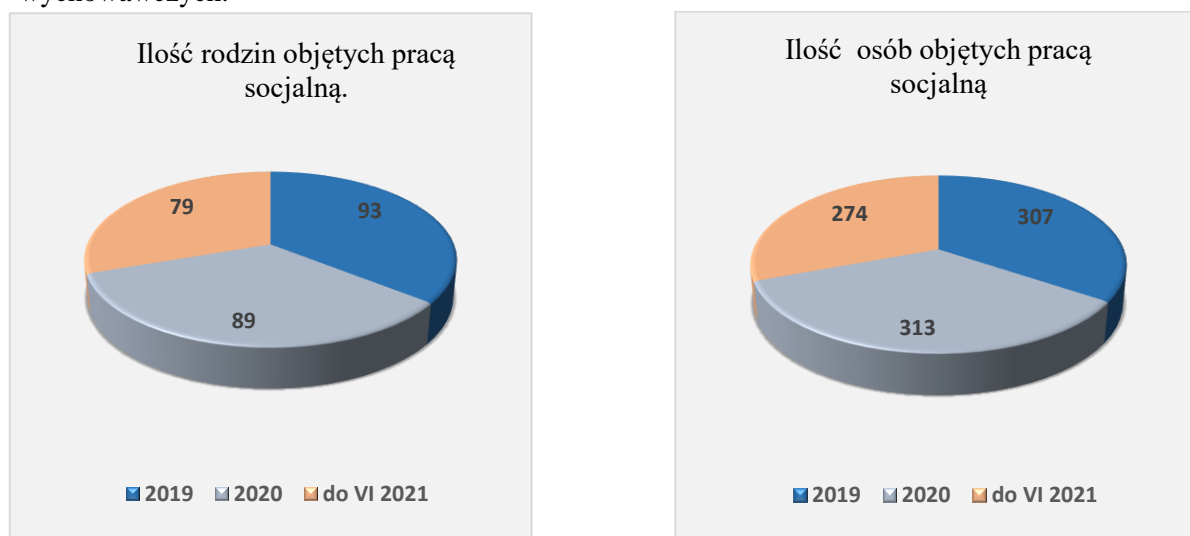
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych prowadzi wielowymiarowe działania nakierowane na profilaktykę oraz wszechstronną pomoc dla rodzin w kryzysie oparte na Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 „NASZA RODZINA” w Gminie Czerwonak przyjętego Uchwałą nr 80/VIII/2019 Rady Gminy Czerwonak z dnia 18 kwietnia 2019 r. Podejmowane są optymalne rozwiązania oraz realizowane są programy z zakresu polityki państwa na rzecz dziecka i rodziny, a przez to zapewniana jest pomoc i wsparcie rodzinom w sytuacjach kryzysowych. Podnoszona jest świadomość w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny, jej integracji, przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej. W 2014 r. GOPS w Czerwonaku przystąpił do programu pt. „Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania” realizowany w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 skierowany był dla mieszkańców Gminy Czerwonak, którzy z różnych przyczyn znaleźli się w niekorzystnej sytuacji życiowej, w szczególności z uwagi na przeżywanie kryzysu w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ze względu na zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Projekt zakładał realizację 2 zadań: po pierwsze poprzez zatrudnienie asystentów rodziny wsparcie tych rodzin, które przeżywają trudności w związku z pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz poprawę dostępu do usług specjalistycznych. Pracownicy ośrodka zrekrutowali i zorganizowali wsparcie dla 524 osób, w większości były to kobiety (313). Od marca 2017 do lutego 2020 roku zrealizowano 4 464 godziny usług specjalistycznych. Zostało zatrudnionych: 10 specjalistów - 4 logopedów, 2 psychologów, pedagoga, mediatora, prawnika oraz psychiatrę.

Z poradnictwa specjalistycznego skorzystało 431 osób: 263 kobiet i 167 mężczyzn. Obok wsparcia specjalistów istotnym zadaniem realizowanym w ramach projektu było udzielanie pomocy rodzinom, przeżywającym kryzys w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zadanie to realizowane było przez dwóch asystentów rodziny, którzy w okresie trwania projektu objęli pomocą 31 rodzin, w tym 117 osób: 61 kobiet i 56 mężczyzn. Wśród najważniejszych działań realizowanych przez asystentów rodziny były działania: mające na celu naukę i zwiększanie posiadanych kompetencji i umiejętności opiekuńczo - wychowawczych. Ponadto udzielali oni pomocy rodzicom biologicznym

w radzeniu sobie z trudnościami edukacyjnymi dzieci, organizacją czasu wolnego, rozwiązywaniem problemów socjalnych, motywowaniem do podjęcia leczenia, pracy zarobkowej oraz szeregu innych działań, które zapewniłyby tym rodzinom stworzenie warunków bezpiecznego i prawidłowego środowiska życia dla ich dzieci. Co istotne, równoległe do tej pomocy osoby te korzystały z pomocy specjalistów. Wśród rezultatów działań projektowych należy wymienić przede wszystkim przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej poprzez poprawę dostępu do społecznych usług specjalistycznych, wzrost poziomu wiedzy i informacji - jak i gdzie poszukiwać niezbędnej pomocy, poprawę sytuacji zdrowotnej uczestników projektu, zwiększenie ilości diagnoz, usuwanie wad wymowy, kształtowanie prawidłowej mowy, korygowanie zaburzeń mowy, wzrost poziomu kompetencji, umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzrost poczucia sprawstwa i zadowolenia z pełnienia ról rodzicielskich, podkreślenie wartości jakie stanowi rodzina, wzrost umiejętności reagowania w sytuacjach trudnych. W rezultacie przeprowadzonych usług poprawie uległa sytuacja szkolna dzieci w zakresie wyników szkolnych (działania kompensacyjne prowadzone przez pedagoga), czy też uregulowanie spraw majątkowych, rodzinnych, rozwiązano również spory i konflikty (mediator). GOPS w Czerwonaku od 2020 r. przedłużył do 2023 r. realizację ww. projektu, oferując usługi dla osób i rodzin potrzebujących stałej lub jednorazowej pomocy, przez co umożliwia przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych osób, których objęci są wsparciem i nie są w stanie ich pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Praca socjalna ma na celu pomoc osobom i rodzinom w zaspokajaniu ich potrzeb oraz wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych.

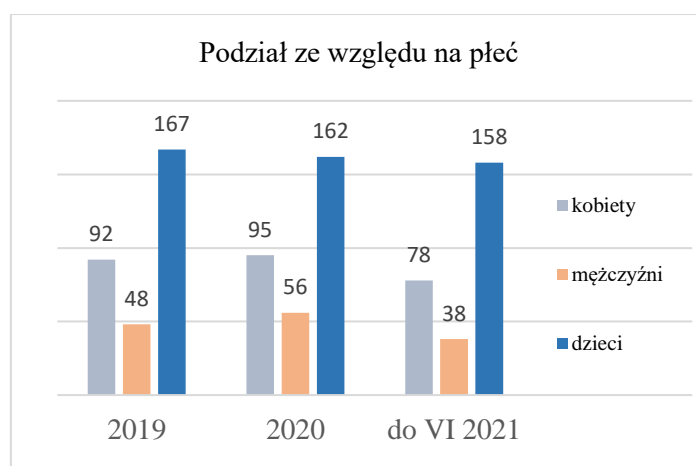
Diagram 1 i 2. Ilość rodzin i osób w rodzinie objętych pracą socjalną w obszarze problemów opiekuńczo – wychowawczych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

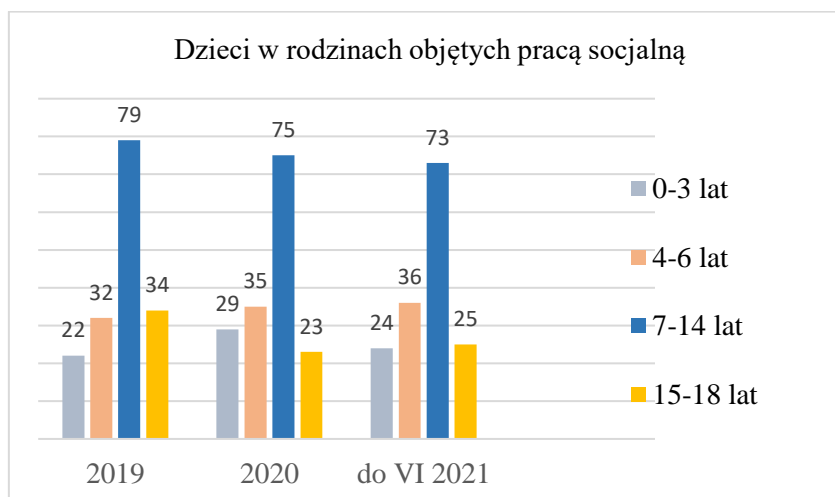
Jak wskazują dane GOPS w Czerwonaku rodzin niewydolnych w zakresie opiekuńczo - wychowawczym w latach 2019 – 2021 jest stosunkowo podobnie. W większej części dotyczy to tych samych rodzin, które widnieją w statystykach GOPS do momentu usamodzielnienia się dzieci, ukończenia przez nich pełnoletniości, zakończenia edukacji szkolnych. Ilość rodzin z deficytami w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019 – 2021 utrzymuje się na podobnym poziomie.

Diagram 3. Ilość osób w rodzinie objętych pracą socjalną w obszarze problemów opiekuńczo – wychowawczych z podziałem na płeć.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

Diagram 4. Ilość osób w rodzinie objętych pracą socjalną w obszarze problemów opiekuńczo – wychowawczych z podziałem na wiek.

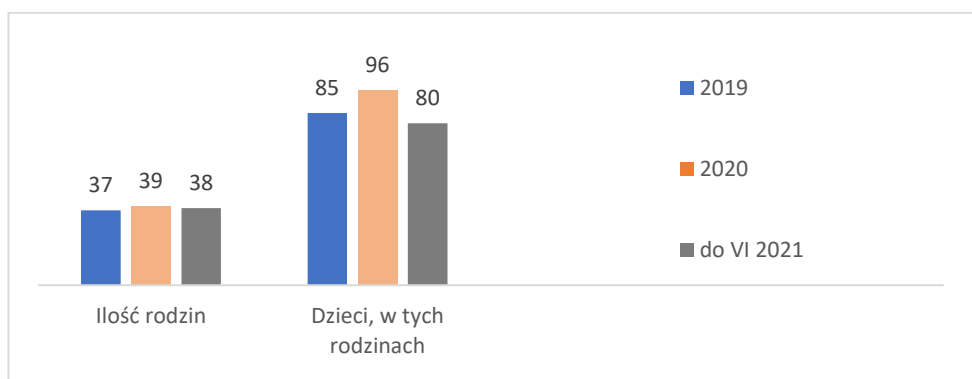
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

W rodzinach objętych pracą socjalną w obszarze opiekuńczo – wychowawczym największą liczbę stanowią dzieci w wieku szkolnym. Problem opiekuńczo – wychowawczy rodzin ujawnia się głównie w momencie, gdy dzieci trafiają do placówek oświatowych, w których oprócz problemów edukacyjnych, wychowawczych, ujawnia się przemoc, zaniedbanie, problemy finansowe rodziny,

uzależnienia, czy problemy zdrowotne. W większości przypadków pomoc instytucji w formie wsparcia specjalistycznego, tj. pracownika socjalnego, psychologa, logopedy, pedagoga, czy prawnika umożliwia rodzinie pokonać kryzys, a dzieciom wychowywać się w rodzinach biologicznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej rodziny przeżywające kryzys w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych korzystają z pomocy asystenta rodziny. Rekrutację rodzin do pracy z asystentem rodziny przeprowadza pracownik socjalny na podstawie diagnozy środowiska, informacji o rodzinie z oświaty, służby zdrowia, zespołów kuratorskich, policji i innych instytucji pomocowych. Rodziny te uzyskują pomoc w podniesieniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych i pełnieniu podstawowych ról społecznych w społeczeństwie, jak również pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Diagram 5. Ilość rodzin pracujących z asystentem rodziny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czerwonaku od kilku lat działa Lokalne Centrum Wolontariatu, które obejmuje pomocą mieszkańców Gminy Czerwonak. Wolontariusze wspierają osoby starsze i niepełnosprawne, oraz dzieci uczęszczające do szkół. Pomoc na rzecz potrzebujących odbywa się w domach osób potrzebujących jak i w świetlicach na terenie gminy. W ramach LCW w 2019 r. działało 19 wolontariuszy, 2020 r. 11 wolontariuszy. Natomiast w 2021 r. (do końca czerwca) ze względu na sytuację epidemiczną w kraju (Covid – 19) wolontariat nie podjął działań.

Problem przemocy wśród mieszkańców Gminy Czerwonak

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy zawarte zostały w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023 przyjętym uchwałą Nr 343/XXXI/2021 Rady Gminy Czerwonak z dnia 18 marca 2021 r. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Czerwonaku. Celem głównym działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

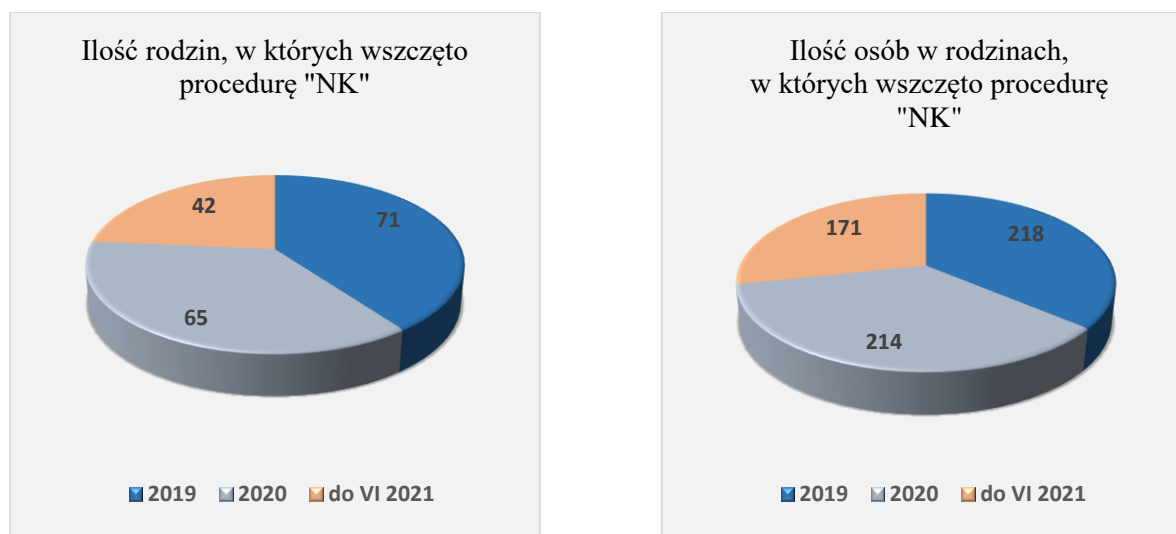
Tabela. 1 Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

	2019	2020	do VI 2021
GOPS	14	15	7
Policja	27	28	28
GKRPA	1	-	-
Oświata	2	1	1
Służba zdrowia	-	1	-
Łącznie	44	45	36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

Procedura „Niebieskie Karty” to skoordynowany system pomocy dla osób, które doznają przemocy domowej. Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Czerwonak w latach 2019 – 2021 r. utrzymuje się na równym poziomie, choć można założyć, że w 2021 r. będzie ich więcej niż w poprzednich latach. Najwięcej ww. procedur wszczyna policja, następnie pomoc społeczna, a najmniej oświata, GKRPA i służba zdrowia. Policja wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” najczęściej podczas interwencji w środowisku. Natomiast GOPS, GKRPA, szkoły, służba zdrowia najczęściej w siedzibie ww. instytucji.

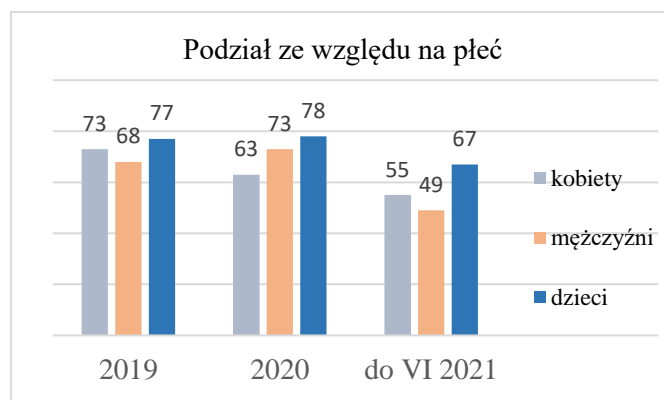
Diagram 6 i 7. Ilość rodzin i osób w rodzinie w których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

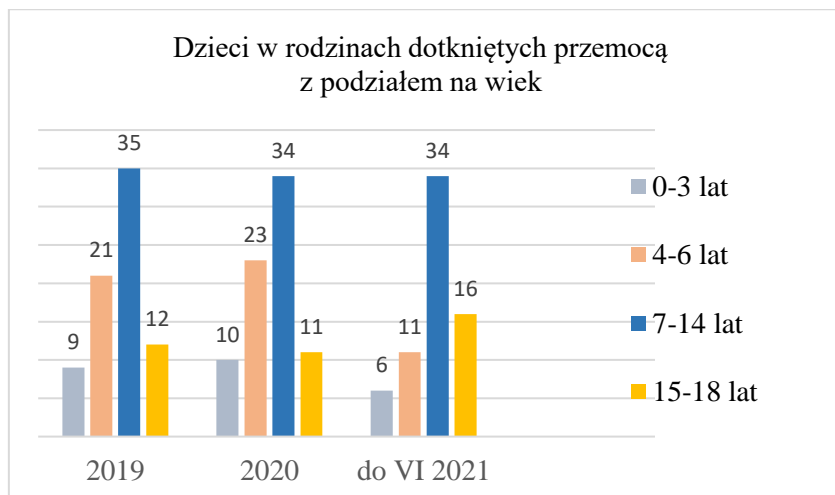
Ilość rodzin w których dochodzi do przemocy na przestrzeni 2019 – 2020 r. kształtuje się porównywalnie, a w 2021 r., w połowie roku widoczna jest tendencja wzrostowa, stanowiąca 65% wartości z roku 2019. Ww. proporcja ma również odzwierciedlenie w ilości osób w tych rodzinach. Dla każdego członka rodziny, w której występuje przemoc opracowywany jest indywidualny plan pomocy rodzinie.

Diagram 8. Ilość rodzin w których dochodzi do przemocy w rodzinie z podziałem na płeć.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

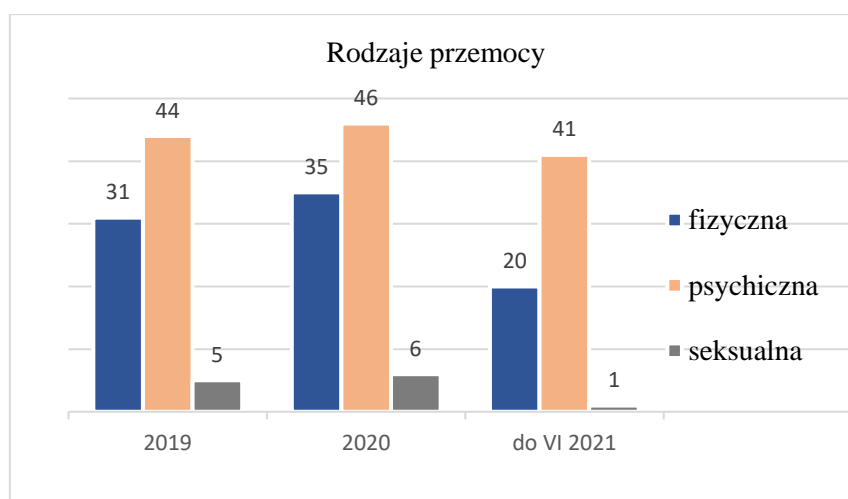
Diagram 9. Ilość rodzin w których dochodzi do przemocy w rodzinie z podziałem na wiek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

W rodzinach z problemem przemocy większą część stanowią dzieci, które nie zawsze są bezpośrednio w procedurze „Niebieskie Karty” wskazane jako doświadczające przemocy. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w rodzinach w których dochodzi do przemocy między dorosłymi, dzieci są pośrednio ofiarami przemocy (świadkami). Przemocy w rodzinie najczęściej doświadczają dzieci w wieku 7 – 14 lat. Dorastanie w rodzinie z problemem przemocy może mieć nieodwracalne skutki w dorosłym życiu. Jak wskazują badania przeprowadzone wśród dzieci i młodzieży doświadczających przemocy, brak podejmowania działań terapeutycznych prowadzi do zaburzeń psychicznych, traum i wykluczenia społecznego.

Diagram 10. Formy przemocy występujące w rodzinach borykających się z problemem przemocy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, które narusza prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy molarne u osób dotkniętych przemocą. Jak wynika z danych Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku w rodzinach uwikłanych w przemoc najczęściej jest przemoc psychiczną, następnie fizyczną, a najmniej rejestrowanych jest przypadków przemocy o charakterze seksualnym. Skala zjawiska przemocy seksualnej może nie odzwierciedlać realnego problemu, gdyż temat seksualności i nadużyć seksualnych jest tematem tabu, a niekiedy również często osoby doznające przemocy nie są świadome zachowań przemocowych jakich doświadczają. Zachowania takie jak wyzywiska, ośmieszania, krytykowanie i zmuszanie do czynności seksualnych traktowane są jako norma powszechnie akceptowana przekazywana z pokolenia na pokolenie.

Tabela 2. Procedury „Niebieskie Karty”, w których osoby nieletnie zostały wskazane jako doświadczające przemocy.

Rok	Ilość nieletnich
2019	5
2020	19
do VI 2021	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

We wskazanych powyżej latach widoczny jest wzrost liczby nieletnich osób wskazanych jako doświadczające przemocy w rodzinie. Jak wynika z danych ww. instytucji ma to związek z sytuacją

epidemiczną w kraju, zdalnym nauczaniem, zerwaniem więzi rówieśniczych, brakiem umiejętności rodzin do współżycia w nowej rzeczywistości.

Policja w ramach swoich kompetencji podejmuje działania zarówno interwencyjne jak i profilaktyczne. W sytuacjach, gdy rozmowy pouczające, zarówno z dziećmi, jak i rodzicami nie przynoszą zamierzonych rezultatów KP w Czerwonaku zawiadamia sąd rodzinny. W latach 2019-2021 dane statystyczne dotyczące ilości zgłoszeń prezentują się następująco:

2019 – 12 wniosków do sądu rodzinnego

2020 – 9 wniosków do sądu rodzinnego

2021 (do końca VI) – 5 wniosków do sądu rodzinnego

Komisariat Policji w Czerwonaku w ramach działań profilaktycznych przeprowadził zajęcia profilaktyczne z uczniami szkół na terenie naszej gminy na temat przemocy w tym cyberprzemocy, używek, dopalaczy, wandalizmu i demoralizacji.

Tabela 3. Ilość uczniów biorących udział w zajęciach profilaktycznych prowadzonych przez Policję z Komisariatu Policji w Czerwonaku.

	2019	2020	do VI 2021
Ilość uczniów	400-500	400-500	200-300

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Czerwonaku.

Jak wynika z powyższej tabeli zajęcia te odbywają się cyklicznie, obejmują porównywalną ilość dzieci. Nadrzędnym celem tych działań jest zapobieganie i przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej oraz kształtowanie postaw i zachowań prospołecznych.

GOPS w Czerwonaku również podejmuje szereg działań profilaktycznych zmierzających do zmniejszenia prawdopodobieństwa pojawienia się niepożądanych zachowań, tj. przemoc, demoralizacja. W 2019 r. na terenie gminy został zrealizowany projekt socjalny z obszaru pracy socjalnej z osobą i rodziną z problemem przemocy pt. „Cyberprzemoc – rozumiem reaguję” w którym wzięło udział 1020 osób (dzieci, młodzież z klas IV – VIII, oraz rodzice, nauczyciele, wychowawcy świetlic), W 2020 r. zorganizowano dla 28 osób doświadczających przemocy i 29 dzieci pakiet pomocowy w ramach kampanii/akcji pt. „Plan awaryjny dla osób doświadczających przemocy domowej w epidemii koronawirusa” polegający na dostarczeniu ww. maseczek ochronnych (uszytych przez harcerzy z ZHP Hufca Czerwonak), środków dezynfekcyjnych i broszur informacyjnych w zakresie podejmowania odpowiednich działań w sytuacji zagrożenia zjawiskiem przemocy. Natomiast w 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku i Zespół Interdyscyplinarny w Czerwonaku zorganizowali kampanię pt. „CHCEMY MOCY, NIE PRZEMOCY”, w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie 2021 – 2023 w Gminie Czerwonak polegającą na konkursie plastycznym dla dzieci z przedszkoli zlokalizowanych na terenie

Gminy Czerwonak. Najlepsza praca została wykorzystana jako grafika ulotki profilaktycznej. Głównymi celami ww. kampanii było uwrażliwienie dzieci i dorosłych na zjawisko przemocy; upowszechnianie treści profilaktycznych, mających skutkować zmniejszeniem występowania zjawiska wśród dzieci; motywowanie osób z najbliższego otoczenia ofiar przemocy do działań mających na celu ochronę przed przemocą; kształtowanie pozytywnych postaw wśród dzieci poprzez promowanie i wzmacnianie zachowań empatycznych wobec rówieśników dotkniętych krzywdzeniem.

Problem alkoholowy wśród mieszkańców Gminy Czerwonak

W Gminie Czerwonak działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmująca się rozwiązywaniem problemów uzależnień, motywowaniem do podjęcia działań terapeutycznych, kierowaniem do Sądu Rejonowego spraw związanych ze zobowiązaniem do leczenia uzależnienia. Działania mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom zostały określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak na 2021 rok przyjętym uchwałą nr 306/XXXI/2021 Rady Gminy Czerwonak z dnia 11 lutego 2021 r. oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czerwonak na lata 2021 – 2024 przyjętym uchwałą nr 307/XXXI/2021 Rady Gminy Czerwonak z dnia 11 lutego 2021 r.

Tabela 4. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z uwzględnieniem dwóch lat 2019 i 2020.

Zadania GKRPA	2019 rok	2020 rok
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym: - liczba prowadzonych spraw	25	41
- liczba przyjętych nowych wniosków	24	13
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych	8	15
- liczba wniosków skierowanych do sądu	9	8
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: - liczba zaplanowanych kontroli	8	8
- liczba przeprowadzonych kontroli	8	7
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych: - liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	8	8
Udział członków GKRPA w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie: - liczba odbytych spotkań w ramach grup roboczych, w skład których	32	54

wchodzili członkowie GKRPA (jedna sprawa mogła obejmować kilka spotkań)		
---	--	--

Źródło: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak na 2021 rok.

W latach 2019-2020 wzrosła liczba prowadzonych spraw o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu, jak również wzrósł udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w grupach roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykazana aktywność członków komisji w tym obszarze wskazuje na wzrost przypadków przemocy w rodzinie w której towarzyszy alkohol. W tych przypadkach alkohol stał się głównym czynnikiem występowania ryzyka przemocy w rodzinie. Członkowie Komisji w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie są również zobowiązani do wszczynania procedury „Niebieskie Karty”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku również w ramach swoich kompetencji podejmuje działania mające na celu przeciwdziałanie zjawisku alkoholizmu i narkomanii. Prowadzi w ramach pracy socjalnej działania motywujące do podjęcia leczenia, terapii, realizuje pomoc dla bliskich osób oraz prowadzi działania profilaktyczne.

Tabela 5. Ilość rodzin mających problem z alkoholem i narkotykami/środkami psychoaktywnymi.

	2019	2020	do VI 2021
Problem alkoholowy	64 rodziny	66 rodzin	43 rodziny
Narkomania problemy z używaniem środków psychoaktywnych	1 rodzina	12 rodzin	7 rodzin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

Powyższe dane wskazują na to, że liczba rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu pozostaje na równym poziomie, natomiast z problemem od narkotyków, czy środków psychoaktywnych zdecydowanie wzrosła.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czerwonaku dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym organizuje wyjazdy letnie na obozy socjoterapeutyczne.

Obóz w Grzybowie 2019 rok	35 dzieci w wieku 7-17 lat
Obóz w Witkowie 2020 rok	15 dzieci w wieku 7-15 lat
Obóz w Witkowie 2021 rok	19 dzieci w wieku 7-17 lat

VI. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Dodatni przyrost naturalny.</p> <p>Atrakcyjne położenie gminy, bliskość Poznania, oraz Puszczy Zielonka.</p> <p>Rozwinięta infrastruktura oświatowa gminy, w tym szkoły, przedszkola, żłobki.</p> <p>Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI, Asystent rodziny).</p> <p>Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny.</p> <p>Rozpoznawanie przez pracowników służb społecznych środowiska lokalnego i jego problemów.</p> <p>Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz dziecka i rodziny.</p> <p>Bogata oferta wsparcia specjalistycznego: psychologa, prawnika, logopedy, psychiatry, pedagoga.</p> <p>Funkcjonowanie placówek służby zdrowia.</p> <p>Działalność organizacji pozarządowych.</p> <p>Funkcjonowanie na terenie gminy świetlic w których odbywają się zajęcia pozalekcyjne.</p> <p>Bogata oferta zajęć pozaszkolnych w szkołach, domach kultury i kołach sportowych.</p> <p>Realizacja zajęć o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym.</p> <p>Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna gminy.</p>	<p>Zwiększenie liczby założonych procedur „Niebieskie Karty”.</p> <p>Wzrost liczby rodzin korzystających z oferty pomocy społecznej z powodu problemów alkoholowych.</p> <p>Niska gotowość do współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.</p> <p>Niski poziom świadomego rodzicielstwa u części rodzin.</p> <p>Wyuczona bezradność i roszczeniowość u części rodzin korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na instytucje.</p> <p>Brak grup samopomocowych w gminie dla osób dotkniętych problemem przemocy.</p> <p>Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia.</p> <p>Brak ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy.</p> <p>Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach z dysfunkcją.</p> <p>Brak mieszkań chronionych i treningowych.</p> <p>Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych/komunalnych.</p> <p>Brak rodzin wspierających oraz rodzin zastępczych.</p>

<p>Rozwinięta infrastruktura w Centrum Kultury i Rekreacji „Akwen”.</p> <p>Funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny.</p> <p>Powstanie w gminie Centrum Wsparcia Rodziny i Seniora.</p> <p>Funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób mających problem z alkoholem.</p> <p>Działalność Klubów Seniora i Kół Gospodyń Wiejskich.</p> <p>Ogólnodostępne wydarzenia lokalne umożliwiające spędzenie czasu wolnego.</p> <p>Wrażliwość społeczna i gotowość do podejmowania działalności wolontarystycznej.</p> <p>Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych 2020 r.</p> <p>Realizacja projektów i programów:</p> <p>Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Czerwonak na 2021 rok.</p> <p>Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czerwonak na lata 2021- 2024.</p> <p>Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2023 w Gminie Czerwonak.</p> <p>Gminny Program Promocji Zdrowia „Zdrowa Gmina Czerwonak” na lata 2021-2025.</p> <p>Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 „NASZA RODZINA” w Gminie Czerwonak.</p>	
--	--

<p>Udział w projekcie „Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania”.</p>	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Rozwój turystyki.</p> <p>Potencjał gminy na rozwój gospodarczy.</p> <p>Wzrost liczby mieszkańców na terenie gminy.</p> <p>Wzrost jakości życia mieszkańców gminy.</p> <p>Pozyskanie środków unijnych na rozwój gminy.</p> <p>Bogata oferta usług umożliwiających rozwój fizyczny, sportowy oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.</p> <p>Zwiększenie liczby osób i rodzin usamodzielnionych, zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Zmniejszenie ilości rodzin w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz zagrożonych marginalizacją.</p> <p>Zwiększenie ilości organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.</p> <p>Wzrost poziomu kompetencji służb działających na rzecz rodzin.</p> <p>Elastyczność wsparcia, w tym możliwość udzielania pomocy w formie zdalnej.</p>	<p>Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.</p> <p>Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.</p> <p>Zwiększenie liczby dzieci i młodzieży, podejmujących zachowania ryzykowne.</p> <p>Zwiększenie liczby mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej.</p> <p>Ciche przyzwolenie, akceptowanie zachowań przemocowych opartych na stereotypach.</p> <p>Niebezpieczeństwo spowolnienia gospodarczego związanego z epidemią.</p> <p>Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów.</p> <p>Utrwalanie się zaniku więzi rodzinnych.</p> <p>Wzrost agresji w społeczeństwie polaryzacja postaw.</p> <p>Wypalenie zawodowe kadry oświaty i pomocy społecznej działającej na rzecz dzieci i rodzin.</p> <p>Wzrost kosztów utrzymania rodziny.</p> <p>Poczucie braku bezpieczeństwa (szczególnie związane z sytuacją epidemii koronawirusa).</p> <p>Wzrost problemów emocjonalnych związanych z koniecznością utrzymywania dystansu społecznego (np. zanik więzi międzyludzkich, zaburzenia lękowe, alienacja).</p>

Źródło: Opracowanie własne.

VII. DIAGNOZA POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA RZECZ WSPIERANIA RODZINY.

Analiza zebranych danych statystycznych, materiałów sprawozdawczych, raportów oraz danych jakościowych pozwala na sformułowanie następujących wniosków, dotyczących konieczności podjęcia działań w zakresie wspierania rodziny. Zebrany materiał jednoznacznie wskazuje na uwzględnienie szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży:

1. W trosce o harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz dla zapewnienia ochrony przysługujących praw i wolności dzieci i młodzieży podejmowanie przez różne podmioty działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie promowania pozytywnych wartości rodziny.
2. Kontynuacja pomocy finansowej dla najuboższych, zagrożonych wykluczeniem społecznym rodzin w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb, a w szczególności w zakresie dożywiania.
3. Tworzenie dogodnych warunków do wzmacniania i podnoszenia kompetencji oraz praktycznych umiejętności rodzicielskich.
4. Wzmacnianie rodzin poprzez kontynuację i upowszechnianie usług asystentów rodzin oraz pracownika socjalnego.
5. Kontynuacja świadczeń wsparcia dzieci i młodzieży w zakresie kompensowania braków edukacyjnych, terapeutycznych oraz rozwojowych.
6. Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z najuboższych oraz wykluczonych społecznie rodzin.
7. Zapewnienie dostępu i rozwój katalogu poradnictwa specjalistycznego.
8. Kontynuacja i rozwój współpracy służb społecznych, oświaty, służby zdrowia oraz organizacji pozarządowych w zakresie diagnozowania i planowania pomocy dla rodzin , przeżywających trudności w zakresie pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych.
9. Inicjowanie i wzmacnianie działań organizacji pozarządowych i samopomocowych na rzecz dziecka i rodziny.
10. Organizacja działań integracyjnych: Festynów, Pikników, kultywowanie historii, tradycji i lokalnych obyczajów.
11. Zlecanie zadań skierowanych na rzecz poprawy jakości życia rodzin organizacjom pozarządowym.
12. Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia.

VIII. CELE I ADRESACI PROGRAMU

Głównym celem Programu jest poprawa funkcjonowania i rozwój systemu wsparcia rodzin w Gminie Czerwonak. Osiągnięcie tego celu posłuży do poprawy funkcjonowania rodzin, w szczególności rodzin, przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Celami szczegółowymi Programu są:

1. Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców Gminy Czerwonak w zakresie pozytywnych wartości rodziny jako podstawowego i najważniejszego środowiska życia i rozwoju człowieka.
2. Poprawa jakości życia i poziomu bezpieczeństwa socjalnego rodzin.
3. Profesjonalne wspieranie rodzin, przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (edukacja, terapia, pomoc specjalistyczna, rozwój grup samopomocowych).
4. Poprawa jakości życia dzieci, zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.
5. Wzrost poziomu wiedzy kadry służb społecznych i jakości wykonywanych usług społecznych na rzecz wspierania rodzin w Gminie Czerwonak.

Adresatami Programu są rodziny oraz ich członkowie, zamieszkujący na terenie Gminy Czerwonak, w szczególności przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Podmiotami Programu są: dzieci, rodzice, opiekunowie faktyczni i prawni oraz przedstawiciele instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Cel szczegółowy nr 1			
Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców Gminy Czerwonak w zakresie pozytywnych wartości rodziny jako podstawowego i najważniejszego środowiska życia i rozwoju człowieka.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Organizowanie imprez, eventów w tym integrujących pokolenia, na rzecz propagowania wartości rodzinnych: kampanie, festyny, konferencje, szkolenia wystawy, „dni” itd. Udział w projektach, akcjach itd.	Urząd Gminy Czerwonak. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku. Gminny Ośrodek Kultury „Sokół”. Sołectwa gminne.	Liczba eventów, imprez.
1.2	Działalność edukacyjno-informacyjna na rzecz promowania rodziny, upowszechnianie materiałów promocyjnych, ulotki, broszury, plakaty.	Centrum Sportu i Rekreacji "Akwen". Organizacje pozarządowe.	Liczba rodzin, osób - uczestników spotkań.

		<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny (grupy robocze).</p> <p>Policja.</p> <p>SAPO.</p>	
<p align="center">Cel szczegółowy nr 2</p> <p align="center">Poprawa jakości życia i poziomu bezpieczeństwa socjalnego rodzin.</p>			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1	Udzielanie pomocy i wsparcia, monitorowanie oraz motywowanie do wykorzystania możliwości w ramach programów rządowych, zasiłków i świadczeń rodzinnych, świadczenia rodzicielskiego, świadczeń i dodatków z tytułu narodzenia się dziecka.	<p>Urząd Gminy Czerwonak.</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku.</p>	Liczba rodzin, które uzyskały wsparcie.
2.2	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym i naukowym.	<p>Gminny Ośrodek Kultury „Sokół”.</p> <p>Sołectwa gminne.</p> <p>Centrum Sportu i Rekreacji "Akwen".</p>	Liczba wspartych dzieci i młodzieży.
2.3	Zapewnienie dzieciom i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym posiłków, w tym w ramach programu "Posiłek w szkole i w domu".	<p>Organizacje pozarządowe.</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>Policja.</p>	Liczba wspartych dzieci i młodzieży.
2.4	Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom w niekorzystnej sytuacji materialnej w formie finansowej i rzeczowej.	<p>Gminne Przedsiębiorstwo Społeczne.</p> <p>ZUS.</p>	Liczba rodzin, które uzyskały pomoc.
2.5	Udzielanie pomocy osobom i rodzinom, w szczególności rodzinom przeżywającym kryzys		Liczba osób i rodzin w kryzysie opiekuńczo-

	<p>w zaspakajaniu potrzeb opiekuńczo-wychowawczych w formie bezpłatnych usług specjalistycznych: psychologicznych, pedagogicznych, prawnych, logopedycznych, psychiatrycznych, mediacyjnych, terapii sensorycznej, psychoedukacyjnych w zakresie terapii rodzinnej, uzależnień, realizowanych na terenie gminy.</p>		wychowawczym, które uzyskały pomoc.
2.6	<p>Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom przez asystentów rodzin i pracowników socjalnych w celu uzyskiwania i wzrostu kompetencji, umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.</p>		<p>Liczba rodzin, które uzyskały pomoc i wsparcie ze strony asystentów rodziny i pracowników socjalnych.</p>
2.7	<p>Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi (asystent osoby niepełnosprawnej, usługa door to door, opieka wytechnieniowa).</p>		<p>Liczba osób, które uzyskały pomoc w formie usług z powodu niepełnosprawności.</p>
2.8	<p>Pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz aktywizacja zawodowa bezrobotnych członków rodziny, integracja społeczna i zawodowa (oferta pracy Gminnego Przedsiębiorstwa Społecznego oraz innych lokalnych przedsiębiorców).</p>		<p>Liczba osób, które uzyskały pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych.</p> <p>Liczba osób, które podniosły kwalifikacje zawodowe.</p>
2.9	<p>Promowanie założenia Karty Dużej Rodziny - ulgi pozwalające na dostęp do dóbr kulturalnych, sportowych - rekreacyjnych.</p>		<p>Ilość wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny.</p>
2.10	<p>Pomoc dla dzieci, w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w formie organizowania czasu wolnego,</p>		<p>Liczba dzieci uczęszczających na świetlicę.</p>

	wypoczynku i kompensacji braków edukacyjnych.		
<p align="center">Cel szczegółowy nr 3</p> <p align="center">Profesjonalne wspieranie rodzin, przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (edukacja, terapia, pomoc specjalistyczna, rozwój grup samopomocowych).</p>			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	Urząd Gminy Czerwonak. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku. Gminny Ośrodek Kultury „Sokół”. Placówki oświatowe. Biblioteki. Zespół Interdyscyplinarny (grupy robocze). Sołectwa gminne. Centrum Sportu i Rekreacji "Akwen". Organizacje pozarządowe. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Policja. SAPO.	Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodzin.
3.2	Zapewnienie usług pracy socjalnej.		Liczba rodzin objętych pomocą w formie pracy socjalnej.
3.3	Realizacja działań wspierających i edukacyjnych, skierowanych do rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej, mający na celu powrót dzieci do rodzin biologicznych, budowanie więzi między dziećmi i rodzicami.		Liczba osób, rodzin biologicznych wspartych w zakresie powrotu dzieci z pieczy zastępczej.
3.4	Realizacja działań wpływających na wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Promowanie zajęć pozalekcyjnych i poza szkolnych dla dzieci i młodzieży.		Liczba działań.
3.5	Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich w dostępie do wypoczynku, również z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc).		Liczba dzieci i młodzieży, które uzyskały pomoc w formie wypoczynku.
3.6	Realizacja gminnych programów: Wspierania Rodziny "Nasza Rodzina" i "Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie".		Liczba osób i rodzin objętych działaniami programów.

3.7	Prowadzenie działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".		Liczba prowadzonych procedur "Niebieskie Karty".
3.8	Rozwój katalogu usług bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.		Rodzaj i liczba usług poradnictwa specjalistycznego.
3.9	Motywowanie do uczestnictwa w grupach wsparcia i samopomocy.		Liczba osób, które motywowano do uczestnictwa w grupach wsparcia i samopomocy.
3.10	Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobkach i przedszkolach na terenie gminy.		Ilość miejsc w żłobkach i przedszkolach.
3.11	Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej celem umożliwienia im powrotu do rodzin biologicznych.		Liczba działań. Liczba osób objętych wsparciem.
3.12	Działania profilaktyczno-prewencyjne dla dzieci i młodzieży z zakresu bezpieczeństwa, profilaktyki uzależnień, przemocy i przestępczości.		Liczba dzieci, które wróciły do rodzin biologicznych.
<p>Cel szczegółowy nr 4</p> <p>Poprawa jakości życia dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.</p>			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Diagnozowanie i monitoring prawidłowości zaspakajania potrzeb dzieci w rodzinach, w których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku. Policja.	Liczba diagnozowanych i monitorowanych środowisk.

4.2	Zawiadamianie sądu o nieprawidłowościach w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Służba Zdrowia. Służba kuratorska. Sądy.	Liczba zawiadomień sądu. Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora.
4.3	Zabezpieczanie potrzeb (w szczególności podstawowych) dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych.	PCPR w Poznaniu. Prokuratura.	Liczba dzieci objętych pomocą i wsparciem.
4.4	Przeprowadzanie interwencji i zabezpieczenie dzieci w pieczy zastępczej w przypadku zagrożenia ich zdrowia, życia.		Ilość interwencji. Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
Cel szczegółowy nr 5			
Wzrost poziomu wiedzy kadry służb społecznych i jakości wykonywanych usług społecznych na rzecz wspierania rodzin w Gminie Czerwonak.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
5.1	Udział kadr służb społecznych w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, sympozjach podnoszących kompetencje, kwalifikacje i umiejętności w zakresie świadczenia pomocy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku. ROPS w Poznaniu. Urząd Gminy Czerwonak.	Liczba i rodzaj wydarzeń edukacyjnych. Liczba przeszkolonych osób.

IX. HARMONOGRAM

Na podstawie określonych celów Programu w poniższej tabeli znajdują się zaplanowane ramy czasowe realizacji zadań.

zadanie \ rok	2022	2023	2024
Organizowanie imprez, eventów w tym integrujących pokolenia, na rzecz propagowania wartości rodzinnych: kampanie, festyny, konferencje, szkolenia wystawy, dni itd. Udział w projektach, akcjach itd.	X	X	X

Działalność edukacyjno-informacyjna na rzecz promowania rodziny, upowszechnianie materiałów promocyjnych, ulotki, broszury, plakaty.	X	X	X
Udzielanie pomocy i wsparcia, monitorowanie oraz motywowanie do wykorzystania możliwości w ramach programów rządowych, zasiłków i świadczeń rodzinnych, świadczenia rodzicielskiego, świadczeń i dodatków z tytułu narodzenia się dziecka.	X	X	X
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym i naukowym.	X	X	X
* Zapewnienie dzieciom i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym posiłków, w tym w ramach programu "Posiłek w szkole i w domu".	X	X	
Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom w niekorzystnej sytuacji materialnej w formie finansowej i rzeczowej.	X	X	X
Udzielanie pomocy osobom i rodzinom, w szczególności rodzinom przeżywającym kryzys w zaspakajaniu potrzeb opiekuńczo-wychowawczych w formie bezpłatnych usług specjalistycznych: psychologicznych, pedagogicznych, prawnych, logopedycznych, psychiatrycznych, mediacyjnych, terapii sensorycznej, psychoedukacyjnych w zakresie terapii rodzinnej, uzależnień, realizowanych na terenie gminy.	X	X	X
Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom przez asystentów rodzin i pracowników socjalnych w celu uzyskiwania i wzrostu kompetencji, umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.	X	X	X
* Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi (asystent osoby	X	X	X

niepełnosprawnej, usługa door to door, opieka wytchnieniowa).			
Pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz aktywizacja zawodowa bezrobotnych członków rodziny, integracja społeczna i zawodowa (oferta pracy Gminnego Przedsiębiorstwa Społecznego oraz innych lokalnych przedsiębiorców).	X	X	X
Promowanie założenia Karty Dużej Rodziny - ulgi pozwalające na dostęp do dóbr kulturalnych, sportowych - rekreacyjnych.	X	X	X
* Pomoc dla dzieci, w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w formie organizowania czasu wolnego, wypoczynku i kompensacji braków edukacyjnych.	X	X	X
Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	X	X	X
Zapewnienie usług pracy socjalnej.	X	X	X
Realizacja działań wspierających i edukacyjnych, skierowanych do rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej, mający na celu powrót dzieci do rodzin biologicznych, budowanie więzi między dziećmi i rodzicami.	X	X	X
Realizacja działań wpływających na wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. Promowanie zajęć pozalekcyjnych i poza szkolnych dla dzieci i młodzieży.	X	X	X
* Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich w dostępie do wypoczynku, również z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc).	X	X	X

* Realizacja gminnych programów: Wspierania Rodziny "Nasza Rodzina" i "Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie".	X	X	X
Prowadzenie działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".	X	X	X
Rozwój katalogu usług bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.	X	X	X
Motywowanie do uczestnictwa w grupach wsparcia i samopomocy.	X	X	X
Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobkach i przedszkolach na terenie gminy.	X	X	X
Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej celem umożliwienia im powrotu do rodzin biologicznych.	X	X	X
Działania profilaktyczno-prewencyjne dla dzieci i młodzieży z zakresu bezpieczeństwa, profilaktyki uzależnień, przemocy i przestępczości.	X	X	X
Diagnozowanie i monitoring prawidłowości zaspakajania potrzeb dzieci w rodzinach, w których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej.	X	X	X
Zawiadamianie sądu o nieprawidłowościach w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	X	X	X
Zabezpieczanie potrzeb (w szczególności podstawowych) dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych.	X	X	X

Przeprowadzanie interwencji i zabezpieczenie dzieci w pieczy zastępczej w przypadku zagrożenia ich zdrowia, życia.	X	X	X
Diagnozowanie i monitoring prawidłowości zaspakajania potrzeb dzieci w rodzinach, w których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej.	X	X	X
Zawiadamianie sądu o nieprawidłowościach w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	X	X	X
Zabezpieczanie potrzeb (w szczególności podstawowych) dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych.	X	X	X
Przeprowadzanie interwencji i zabezpieczenie dzieci w pieczy zastępczej w przypadku zagrożenia ich zdrowia, życia.	X	X	X
Udział kadr służb społecznych w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, sympozjach podnoszących kompetencje, kwalifikacje i umiejętności w zakresie świadczenia pomocy.	X	X	X

* Wybrane programy, projekty mają charakter okresowy i wymagają cyklicznego występowania z wnioskiem o pozyskanie środków.

X. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania zadań Programu Wspierania Rodziny "Nasza Rodzina" w Gminie Czerwonak na lata 2022-2024 będą:

- budżet Gminy Czerwonak,
- środki finansowane z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

XI. MONITORING

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny "Nasza Rodzina" w Gminie Czerwonak na lata 2022 – 2024 oparty będzie na gromadzeniu i analizowaniu danych, informacji pozyskanych od realizatorów Programu w zakresie w nim wskazanym. Za działania monitorujące, które przybiorą formę rocznych sprawozdań, odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku.

Uzasadnienie
projektu uchwały Rady Gminy Czerwonak
w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Czerwonak "Nasza Rodzina" na
lata 2022-2024

Zgodnie z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 letniego, gminnego programu wspierania rodziny.

Program ten, to dokument, który wyznacza główne kierunki działań. Jego celem jest wspieranie funkcjonowania i rozwoju systemu wsparcia rodzin w Gminie Czerwonak. Należy podkreślić, że prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone opieką ma możliwość zaspakajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się rozwijać. Jednak nie wszystkie rodziny realizują przypisane im funkcje w taki sposób, by dzieci miały stworzone właściwe i godne warunki rozwoju osobowego. Bywają sytuacje, że dzieci nie mogą przebywać w rodzinie biologicznej. Dlatego tak ważne jest planowanie i realizacja interdyscyplinarnych, systemowych działań, które powinny przeciwdziałać takim sytuacjom i minimalizować negatywne skutki niepożądanych zjawisk.

Program finansowany będzie z różnych źródeł, w tym z budżetu państwa, gminy oraz środków Unii Europejskiej.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie uchwały w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny "Nasza Rodzina" na lata 2022-2024 w Gminie Czerwonak jest w pełni uzasadnione.